

งานแพทย์แผนไทยและแพทย์ทางเลือก
โรงพยาบาลปทุมรัตน์ อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด

งานแพทย์แผนไทยและแพทย์ทางเลือก โรงพยาบาลปทุมรัตน์ ให้บริการตรวจวินิจฉัยโรค รักษาโรค ส่งเสริมและฟื้นฟูสุขภาพด้วยวิธีการแพทย์แผนไทยและการแพทย์แผนจีน ตามศักยภาพของโรงพยาบาล แก่ ผู้มารับบริการ ตั้งแต่เวลา 08.00 – 16.00 น. ทุกวัน ไม่เว้นวันหยุดราชการ ยกเว้นการให้บริการฝังเข็ม หยุดทุกวันเสาร์-อาทิตย์ และวันหยุดนักขัตฤกษ์ ซึ่งผู้มารับบริการส่วนใหญ่เป็นกลุ่มอาการที่เกี่ยวข้องกับ ระบบกล้ามเนื้อ และโครงสร้างของร่างกาย ความต้องการของผู้มารับบริการส่วนใหญ่ คือ บรรเทาอาการของโรค ความปลอดภัย การต้อนรับอย่างเป็นกันเอง ได้รับข้อมูลและคำแนะนำอย่างถูกต้อง เสียค่าใช้จ่ายที่เหมาะสม

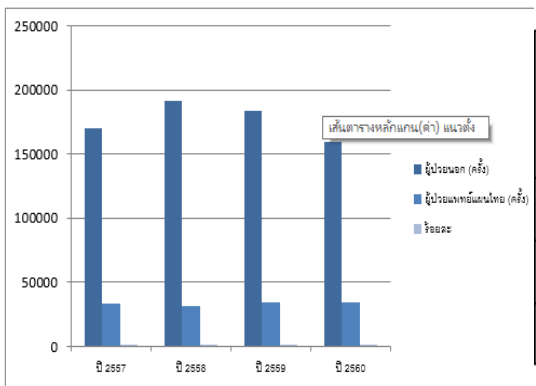
ประเด็นคุณภาพ

1. ให้บริการผู้มารับบริการด้านการแพทย์แผนไทยและแพทย์ทางเลือก ด้วยความปลอดภัย โดยไม่เกิดภาวะแทรกซ้อน
2. การให้ข้อมูลเกี่ยวกับการรักษา คำแนะนำ / การสื่อสารที่ถูกต้องครบถ้วน
3. บุคลากรมีศักยภาพและความพร้อมในการให้บริการ

1. ผลการพัฒนาระบบบริการ มีการจัดบริการ 5 ด้าน ได้แก่

1. เวชกรรมไทย ได้แก่ การตรวจโรคและรักษาด้วยศาสตร์การแพทย์แผนไทย
2. ผดุงครรภ์ไทย ได้แก่ การดูแลมารดาหลังคลอด (การทักหม้อเกลือ)
3. นวดไทย ได้แก่ การนวดรักษา และประคบสมุนไพร
4. เภสัชกรรมไทย ได้แก่ การจ่ายยาสมุนไพร การพอกยา การเผายา
5. แพทย์ทางเลือก (ฝังเข็ม แพทย์แผนจีน) ได้แก่ การฝังเข็ม และการกระตุ้นไฟฟ้า

ผลลัพธ์ของการจัดบริการร้อยละบริการด้านการแพทย์แผนไทยและแพทย์ทางเลือกที่แผนกผู้ป่วยนอกของหน่วยบริการ ปีงบประมาณ 2557 – 2560

	ปี ๒๕๕๗	ปี ๒๕๕๘	ปี ๒๕๕๙	ปี ๒๕๖๐ ๑ ต.ค.๖๐-๓๑ ต.ค.๖๐
ผู้ป่วยนอก (ครั้ง)	๑๗๐,๐๔๓	๑๙๓,๖๔๒	๑๘๕,๑๓๗	๑๕๗,๙๗๓
ผู้ป่วยแพทย์แผนไทย (ครั้ง)	๓๓,๓๓๓	๓๓,๗๐๓	๓๕,๓๕๖	๓๕,๒๓๗
ร้อยละ	๑๙.๕๗	๑๖.๖๕	๑๙.๕๕	๒๒.๔๐

2. ปัญหาอุปสรรคต่อการดำเนินงานแพทย์แผนไทยและแพทย์ทางเลือก

- เส้นทางมารับบริการ ไม่สะดวกต่อผู้ป่วยที่ไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้

- ปัญหาที่พบโดยส่วนใหญ่คือประชาชนขาดการเข้าถึง และความเข้าใจในการรับบริการด้าน

การแพทย์แผนไทยและแพทย์ทางเลือก ทางกลุ่มงานแพทย์แผนไทยและแพทย์ทางเลือกจึงได้ประชุมหาแนวทางในการประชาสัมพันธ์การให้บริการของคลินิกต่างๆต่อไป

แนวทางการแก้ไข

- มีแผนการปรับปรุงทางเดินให้เข้าถึงได้สะดวกยิ่งขึ้น (รองประมาณ)

- จัดทำป้ายประชาสัมพันธ์เวลาและการให้บริการการรักษาโรคทั่วไป การฝังเข็ม และคลินิกเฉพาะ

โรคทั้ง 4 คลินิก

3. แนวทางการส่งต่อ

มีการจัดบริการแบบผสมผสานระหว่างแพทย์แผนปัจจุบัน แพทย์แผนไทย และแพทย์ทางเลือกในการรักษาพยาบาล การส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค และการฟื้นฟูสภาพผู้ป่วยและมีระบบส่งต่อผู้ป่วยระหว่างแพทย์แผนปัจจุบัน แพทย์แผนไทย และแพทย์ทางเลือก

คลินิกเฉพาะโรค 4 คลินิก มีการรักษาแบบผสมผสานระหว่างแพทย์แผนไทยและแพทย์แผนจีน

มีการจัดบริการคลินิกเฉพาะโรค เพื่อให้บริการป้องกัน รักษา ส่งเสริม และฟื้นฟูสภาพของผู้มารับบริการ ครบทั้ง 4 คลินิก

1. คลินิกโรคหลอดเลือดสมอง ออกเยี่ยมบ้านผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองทุกวันจันทร์และวันพุธ รักษา ร่วมกับการฝังเข็ม

2. คลินิกเข่าเสื่อม รักษาโดยการพอกยาและฝังเข็ม

3. คลินิกไมเกรน รักษาโดยการนวดรักษา อบสมุนไพร ยาสมุนไพร และการฝังเข็ม

4. คลินิกภูมิแพ้ รักษาโดยการอบสมุนไพร และการฝังเข็ม

4. แนวทางการพัฒนาปี 2561

- การเปิด IPD แพทย์แผนไทยและแพทย์ทางเลือก ภายในหน่วยบริการ

(ผู้บริหารหน่วยบริการมีการกำหนดวิสัยทัศน์ด้านการแพทย์แผนไทยและแพทย์ทางเลือกและเป้าหมายระยะยาว อย่างน้อย 5 ปี)

- การปรุงยาเฉพาะราย

- พัฒนาระบบยา จัดหาผลิตภัณฑ์ยา และ เวชภัณฑ์ที่จำเป็น

- เสริมสนับสนุนเครือข่ายสถานบริการงานแพทย์แผนไทยและแพทย์ทางเลือก

- การใช้ยาสมุนไพรทดแทนหรือใช้ยาร่วมกับยาแผนปัจจุบันอย่างน้อย 5 รายการ

1.เวชกรรมไทย ได้แก่ การตรวจโรคและรักษา
ด้วยศาสตร์การแพทย์แผนไทย

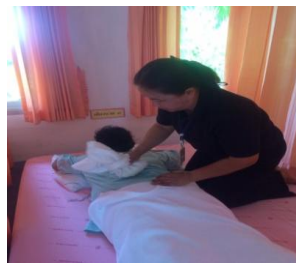
5. แพทย์ทางเลือก (ฟังเข็ม แพทย์แผนจีน)
ได้แก่ การฝังเข็ม และการกระตุ้นไฟฟ้า

2.ผดุงครรภ์ไทย ได้แก่ การดูแลมารดาหลัง
คลอด (การทับหม้อเกลือ)

3.นวดไทย ได้แก่ การนวดรักษา และประคบ
สมุนไพร

4. เกษัชกรรมไทย ได้แก่ การจ่ายยาสมุนไพร การ
พอกยา การเผายา

การพัฒนาระบบบริการสุขภาพ (Service plan) สาขาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสาน
โรงพยาบาลโพหนอง สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดร้อยเอ็ด

นายสิทธิโชค ปราสาร แพทย์แผนไทยปฏิบัติการ โรงพยาบาลโพหนอง
เบอร์โทร : 09 8226 8494 E-mail : sp.prasan@gmail.com

1. ผลการพัฒนาระบบบริการ

จากนโยบายที่มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาระบบบริการสุขภาพ ระบบส่งต่อ คลินิกเฉพาะโรค ด้านการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสาน ในการส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันโรค รักษาโรค และการฟื้นฟูสภาพในสถานบริการสาธารณสุขของรัฐและตัวชี้วัดของสถานบริการของรัฐมีการให้บริการแพทย์แผนไทยร้อยละ 70 และสัดส่วนการให้บริการแพทย์แผนไทย 18.5 เครื่องข่ายสุขภาพโพหนองมีผลการดำเนินงาน ดังนี้

- 1) มีการจัดตั้ง OPD คู่ขนานในโรงพยาบาลโพหนอง ทุกวันจันทร์และวันพฤหัสบดี ห้องตรวจหมายเลข 7
- 2) มีคลินิกเฉพาะโรคอัมพฤกษ์ อัมพาต ทุกวันอังคารและวันพฤหัสบดี ในโรงพยาบาล
- 3) มีเจ้าหน้าที่ผ่านการอบรมหลักสูตรการรักษาทางการแพทย์แผนไทย สำหรับเจ้าหน้าที่อนามัย
- 4) การให้บริการด้านการแพทย์แผนไทยโดยผู้ช่วยแพทย์แผนไทย จำนวน 17 รพ.สต. จากทั้งหมด

21 รพ.สต. คิดเป็นร้อยละ 80.95

2. ปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ

- 1) การทำงานเป็นทีมของบุคลากรด้านการแพทย์แผนไทย และสหวิชาชีพ
- 2) การแลกเปลี่ยนข้อมูลและติดต่อประสานงานกันระหว่างโรงพยาบาลและ รพ.สต.
- 3) ความเชื่อมั่นของประชาชนผู้มารับการรักษาด้วยการแพทย์แผนไทย
- 4) การพัฒนาองค์ความรู้เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้ผู้มารับการรักษา

3. ปัญหา/อุปสรรค/แนวทางแก้ไข

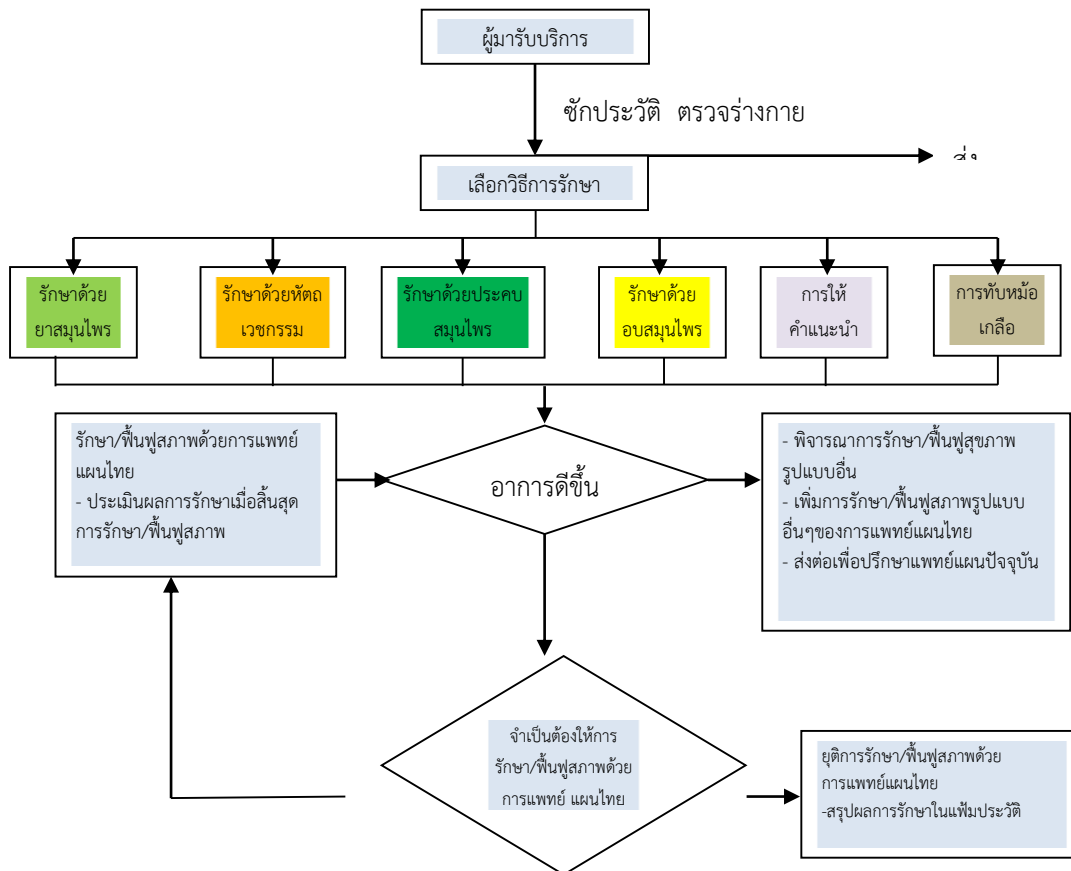
ปัญหา

1. เนื่องจากโรงพยาบาลโพหนองเป็นโรงพยาบาลขนาด M2 ทำให้สัดส่วนการรับบริการผู้ป่วยที่รับการรักษาดด้วยการแพทย์แผนไทยต่อจำนวนผู้มารับบริการผู้ป่วยนอกทั้งหมด ไม่เป็นไปตามตัวชี้วัด
2. ผู้ช่วยแพทย์แผนไทยใน รพ.สต. ไม่มีความมั่นคงในการปฏิบัติงานทำให้ส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงาน

แนวทางแก้ไขปัญหา

1. ประชาสัมพันธ์และให้สุศึกษาเพิ่มเติมกับประชาชนเพื่อเพิ่มความรู้ความเข้าใจในการรับบริการและการเข้าถึงสิทธิ์การรับบริการขั้นพื้นฐาน
2. เสนอกรอบการปฏิบัติงานและแผนการจ้างต่อผู้บริหารระดับสูงต่อไป

4. แนวทางการรับ-ส่งต่อ

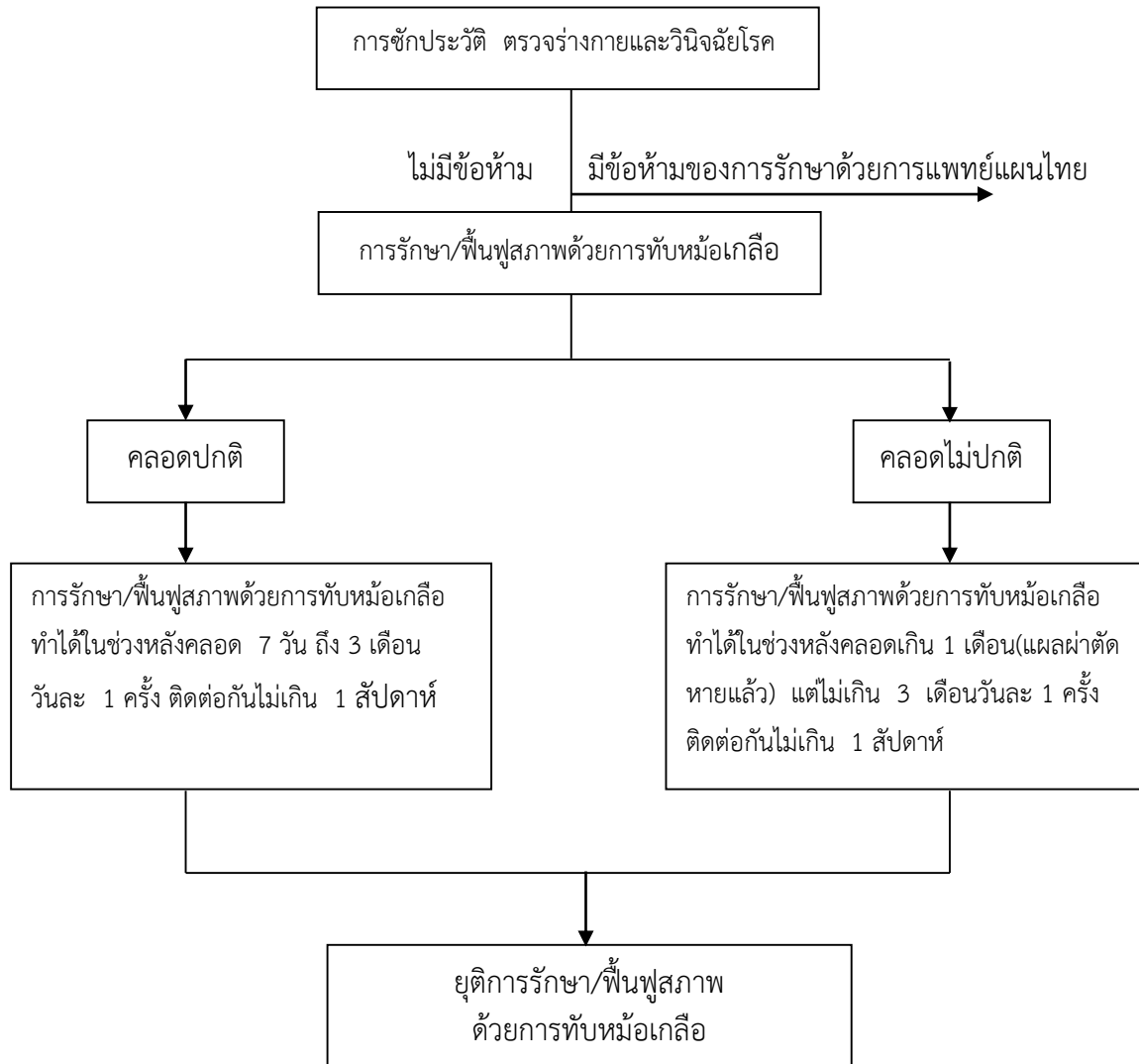

5. แนวทางการพัฒนา ปี 2561

จัดบริการดูแลมารดาหลังคลอดครบวงจร ตั้งแต่ตั้งครรภ์-หลังคลอด

- 1) ให้สูขศึกษาและความรู้ในการปฏิบัติตัวโดยศาสตร์การแพทย์แผนไทยแก่หญิงตั้งครรภ์ ในหน่วยบริการฝากครรภ์ (ANC)
- 2) ดูแลมารดาหลังคลอดด้วยศาสตร์การแพทย์แผนไทยในห้องคลอด (LR)
- 3) นัดมารดาหลังคลอดทำหัตถการต่อที่คลินิกแพทย์แผนไทย

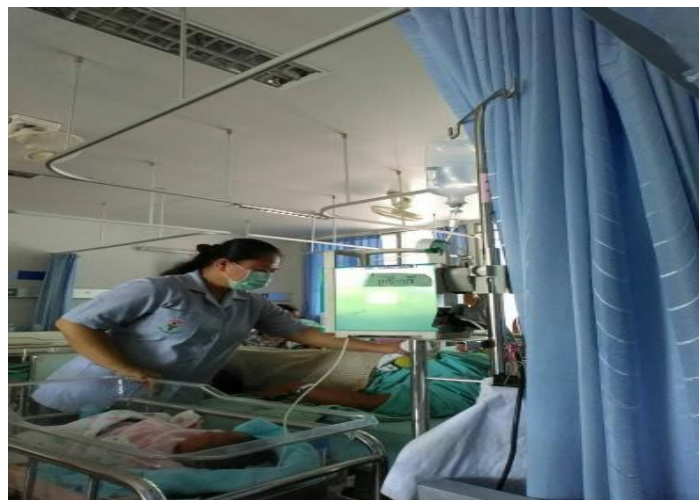
ขั้นตอนการรับบริการในคลินิกแพทย์แผนไทย

หมายเหตุ

1. แบ่งการคลอดออกเป็น 2 กลุ่มคือ
  - 1.1 การคลอดปกติ หมายถึง การคลอดโดยวิธีธรรมชาติ (คลอดเอง)
  - 1.2 การคลอดไม่ปกติ หมายถึง การคลอดโดยวิธีการผ่าตัด หรือวิธีการอื่นที่ได้ได้คลอดโดยวิธีธรรมชาติ
2. การรักษา/ฟื้นฟูสภาพด้วยการทบทมือเกลือนี้ ให้ใช้กับภาวะหลังคลอดที่ปกติและภาวะหลังคลอดที่ผิดปกติ

รูปภาพแสดงกิจกรรม สาขาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสาน

รูปการประคบเต้านมเคสผ่าตัด